

מבשרי מידד שווא

גיליון בירורים והערות על סדר עמוד היומי במשנה ברורה
דביקה"ד "נחלת יעקב" בעיה"ק ירושלים תובב"א

גיליון יד - פרשת וקרא השע"ו לפ"ק, הלכות מגילה סי' תרפ"ה - תר"צ
תקופת העבודה בחבורת בא"י דחושבנא - בעניני בן אדם להבדיל

תוכן הענינים:

עיון הלכה - האם עדיף לקרות בלחש עם הבעל קורא
או עדיף לשמוע בשתיקה
הלכה ברורה - הלכות קריאת המגילה (ב)
על מה ססכו העולם - יישובים לטעמי קהלות ישראל
וצידק עיון / ויש ליישב - תפילות ויישובים טעמיהו
ע"י הלוצדים

בלשון הסידור ועבריו - עניני שבת קודש ובאל"ה
שיחות הדרבה - סהות ועבודת ימי הפורים וקדושתם
שיחות מא"י דחושבנא

הלכותא דביתא לשבתא - טעמא דבן דחושבנא את דהלכות

עיון הלכה

האם עדיף לקרות בלחש יחד עם הבעל קורא או עדיף לשמוע בשתיקה

יכול להאמין כהן הכהן שהרי אינו מבין הלשון, ועוד ראיה, כהא דאמר
בירושלמי העובר אחורי ביהכ"ס ושמוע קול מגילה, אם עמד חזקה שבין ליבו
ושמוע, והרי כהנא מסתמא אינו מאמין כהן הכהן ואעפ"כ יוצא י"ח, וכמוה
דא"צ כונה להראי לשמוע כל חיבה אלא כל שבמצאות שמע את כל הקריאה
יצא, והובא תשובה הרשב"א להלכה בפ"ה (פרש מה"ש) ובמ"ו (כס עק"ז)
ובמ"נ אברהם (מן מ"ן קט"ו). ובפשוט דברי הרשב"א משמע דאפילו
חשוב מהשבות אחרות בשעת הקריאה שפיר יוצא שהרי מוכיח בן מלוע
ששמע אשורה, והנע עצמו אדם השומע קול דברים כמהצית השעה ואינו
מבין כלל השפה וכו' יתכן שלא ישוב או דברים אחרים, ואי נימא דהרשב"א
ג"כ מוכר כהנא שדלעיל ביה"ח אורה, יש לומר דבכל הברכות מודה הרשב"א
דכשנפנה לבו לדברים אחרים לא חשיב שמיעה והוא במגילה הקילו הבאים
דגם כהנא חשיב שמיעה, וכמו שמצינו בתוס' ברכות (ף פ"ג ד"ה מ"ה)
דשאני מגילה מכל הברכות דאע"פ שאינו מבין לשון קודש יוצא בשמיעה
דפרסומי ניסא בעלמא שאני, וב"כ הרא"ש (כ"ז ע"ב) ו"ל דהקילו
מחא טעמא נכ בגדר השמיעה ומאותה ראיה שהוכיחו התוס' מהלכות שמע
אשורה.

אך בלבוש"י ש"ד (כ"ז) כתב לבאר דברי הרשב"א בזה"ל "כיון שמעתי אותו
להקרא ואינו חושב מחשבות אחרות משהוא שמע הכל ואין צורך לבין כל
חיבה בבירור" ומכאן מוכרחו דכשחושב מחשבות אחרות מודה הרשב"א
דלא חשיב שמיעה אלא דאכתו מקל הרשב"א דא"צ לבין כל חיבה בבירור,
וכאשר דבריו דיש ב' דעות של חושב מחשבות אחרות יש ששקע לגביר
במחשבות אחרות עד שאין מרגיש בנעשה מביטותיו, וזה מודה הרשב"א
דלא חשיב שמיעה, אמנם כשאנו שקע לגביר במחשבותיו או חשיב שפיר
שמיעה במגילה כדמוכח מהלכות שמע אשורה.

ולפי הלכותי שרד דכששקע במחשבות אחרות לא חשיב שמיעה, ד"ע מה
לא חששו שיבא לידו כך ולא הצרכו לובר מלה במלה כמי שהצרכו בברכה
יוצר אור ובבדמ"ו, וי"ל דכיון שבאנו אינו מפסיד הקריאה רק אם משתקע
לגמרי במחשבות אחרות לזה לא חששו שאינו שכיח, ועי"ל דכלשון הרא"ש
בהשוכה (כ"ז) משמע דרק בברכה שמכריזין בכל יום, בה חששו "כי אין אדם
יכול לבין חרדי עם התון", אבל מגילה שהיא אחת לשנה לא חששו לזה, וזה
גם שיש בזה סברא דכיון דחביבא דייב דעתה.

רבים נכחו מהו הדרך המוכהרת יותר בקיום מצות מקרא מגילה, האם
עדיף לקרות בנחת יחד עם הבעל קורא מלה במלה מתוך מגילה בשירה,
או שמא עדיף טפי לעמוד בשתיקה ולצאת בשמיעה מהבעל קורא.

הנה בפ"י מגילה (כ"י תוס' ח"א פק"ה, י"י ת"ר ח"א פק"ה) ובמ"ו (כ"ז ע"ב) כתב
דראוי לכל אדם שיהיה לו מגילה בשירה וקרא מלה במלה עם הקורא, והוא
במשנה ברורה (תוס' פק"ה, ת"ר עק"ז), אבל שם מפורש הטעם דמצינו
הרעש והבלבול שהיה בהכרח הכן לא היה אפשר לשמוע את הכל מהבעל
קורא לכן היה ההכרח להשלים את אותן התיבות, וכיון שיש לחוש שלא ירגיש
שאינו שומע אותה חיבה לכן כתבו שראוי שקרא את כל המגילה בלחש,
ולפי"ו בומינו שיש הרבה מקומות שהבעל קורא מקפיד לקרות את כל המגילה
בסתירות, ומסתין בשעת הכאה המן שיוכלו לשמע כל חיבה וחיבה
מהמגילה, שוב לא שייך טעם זה באותן מקומות.

דעת המבנה משה דהיישין שיפנה לבו לדברים אחרים

ובפשוט משה (מן מ"ן חמ"ד) כתב טעם אחר לומר מלה במלה יחד עם הבעל
קורא, על פי מה שכתב בתשובות הרא"ש (מ"ו ד"י סי' י"ח) דכבריה ארוכה לא
שייך לצאת בשמיעה, דאי אפשר שלא יפנה ליבו באמצע לדברים אחרים, והיו
כאלו אינו שומע באותה שעה, ו"ל הרא"ש שם "ובברכה יוצר אור וערבות
אני אומר עם שליח ציבור בנחת כי אין אדם יכול לבין חרדי עם התון בשתיקה
וגם אם היה אדם מכין לדברי שליח ציבור בשתיקה ובאמצע הברכה פנה לבו
לדברים אחרים הרי הפסד הברכה כי הפסד באמצעותה, אבל כשאדם קורא
בפיו ואף אם קרא מקצתה בלא כונה יצא ע"כ"ל, ונפסק להלכה במסמ"נ ג"ט
כע"ף ד', ובסמ"נ קפ"ג ע"ף ז', ואם כן כל שכן בקריאת המגילה שארוכה
הרבה יותר מברכה יוצר אור, שאי אפשר לבין לשלח ציבור בשתיקה ויש
לחוש שיפנה ליבו לדברים אחרים.

דעת הרשב"א בזה והברעה הפוכים

אמנם בתשובות הרשב"א (מ"ב סי' תפ"ח) מפורש דלא סבירא ליה הכי, שנשאל
הרשב"א שם אם בקריאת המגילה צריכים השימעים להסתכל בתוך חומש או
מגילה בשעת שמיעה כדי שיכנו הטב לשמוע כל חיבה מפי הקורא, והשיב
הרשב"א שאין צורך בכך, ומוכיח בן מב' ראיות, הרא מה דתנן מהלכות שמע
בלשון הקודש אע"פ שאינו מבין כלל לשון הקודש יצא, והרי כהנא"ג וראי אינו

"וכבר כתב בן הלה"ק (ת"ס) מגילה (י"ז) שכל אדם ירא לו מגילה וקרא עם הש"ן וביאר
הטעם שיש צעקה וקולות בביה"כ ולא שייך לשמוע כל חיבה מהש"ן, וב"כ בש"ח וכו'
צדק (לג"פ סוף, ד"ג סי' ק"ח) ובספר יובל אומין (לוח מחרון) ובס' מלא זע"ק (עק'
סוף) וכולם כתב בטעם הג"ל דלא היה שייך בוטם לשמוע כל חיבה מהקורא.

"ועי"נ גם בב"א סימן קצ"ב כ"ב, וסימן קכ"ו ס"ה, ועי"נ בב"ר סימן קצ"א.
כ"ב באור ההצעה השקל והלבוש"י שרד את דברי הרשב"א, אמנם בשם"נ הבין מוט
הרשב"א דשייר לענין טעם המצוה שמדין מצדכ, ובמדרגה ברך בשם כיאר דברי הרשב"א
בא"א ע"ש.

"והמ"א הבין כהנא"ג דלמר ברשב"א שא"צ אפי' לשמוע כל חיבה וחולק עליו בזה עי"ש

ועי' נוסח"י א"ח (ת"ס סמן מ"ח) מה שביאר בה.
"דבריו הרשב"א נפיה היה אפשר לומר דהתקל על הרא"ש אמנם בדברי השמ"ס דב"ח
והמ"א והמנ"א שהעתיקו להלכה את דברי הרשב"א א"א לומר כן שהרי דברי הרא"ש הוא
להלכה בכמה מקומות בש"ע, והמ"א והמנ"א עתים בס' קפ"ד ובא"א דברי הרא"ש
י ובר' לסר את האמון אפשר להחליט את דבר' ללמד דרך' שלפנים התח' לכתוב את
התלמידים מקשיבים לדבריו, ושואל את התלמיד היכן אחרים, והרבה פעמים התלמד י"ע
לשון את המקום הבין אע"פ שלא הקשיב לדברי המלמד הנה שפיר שלא התקע כ"כ
במחשבות אחרות תרין' כנסין לאוני דברי המלמד. וי"ל דכ"ה
דמשמע זה אמרין כמי' דבמגילה תרי קל' ששתכע, ובשבילי דה' (פ"י מל"ג) דבס"ד ואת